

CULTUURHISTORISCHE AMBITIES

De huidige broederschap is zich sterk bewust van haar rol als hoeder van belangrijk cultureel erfgoed en wil dit publiek maken. Zo is het Huis jaarlijks op Monumentendag geopend en geven de broeders rondleidingen voor het publiek.

In 2004, precies 700 jaar na het verschijnen van de oudste geschreven tekst waarin het Smedengilde wordt genoemd, kregen de Utrechtse historici Ronald Rommes en Joost van der Spek opdracht de geschiedenis van het smedengilde in woord en beeld vast te leggen. Op basis van het vele beschikbare archiefmateriaal schreven zij het fraai geïllustreerde boek *Met hand en hart – Zeven eeuwen Smedengilde en St. Eloyengasthuis in Utrecht*.

In 2008 is besloten om in het tot het St. Eloyen Gasthuis behorende pand Boterstraat 24 een bibliotheek in te richten waarin een belangrijk deel van het huidige bezit aan historische boeken, documenten, prenten en parafernalia kan worden ondergebracht. Ook zal hier een uitgebreide collectie documenten en historische voorwerpen van de Stichting Early Golf worden ondergebracht. Deze collectie heeft betrekking op de voorlopers van het huidige golfen, zoals beugelen, kolven, hockey, tennis en biljarten.

Stichting Vrienden van het St. Eloyen Gasthuis
Boterstraat 22
3511 LZ Utrecht

t 030 – 2315087
e vrienden@sinteloyengasthuis.nl
i www.sinteloyengasthuis.nl

WORD VRIEND VAN HET ST. ELOYEN GASTHUIS

Verscholen in de smalle Boterstraat in het oude stadshart van Utrecht treft men het gildehuis aan van het voormalige Utrechts Smede Gildt St. Eloy, dat hier al bijna zeshonderd jaar zetelt. In de volksmond is het huis vooral bekend als het 'St. Eloyen Gasthuis'.

Stichting Vrienden van het St. Eloyen Gasthuis

Boterstraat 22

3511 LZ UTRECHT

Frankeren als brief

Het Smede Gildt is ontstaan tussen 1150 tot 1200, in de stormachtige groeiperiode van de stad Utrecht na het verkrijgen van stadsrechten in 1122. Omstreeks 1440 werd het huidige gildenhuis annex gasthuis aan de Boterstraat aangekocht. In 1603 ontving het gilde een omvangrijk legaat uit de nalatenschap van Cornelis van Dashorst met de verplichting om wekelijks aan twintig behoeftige gildeleden een halve stuiver brood en een halve stuiver geld uit te delen. Ook nu wordt – via de Stichting Noodhulp Utrecht – uit dit legaat nog hulp verleend.

In 1798 werden de gilden afgeschaft. Het Smede Gildt, in 1805 omgezet in het 'Handelsbedrijf der Smeden' wist te overleven door alle roerende en onroerende goederen over te dragen aan het St. Eloyen Gasthuis dat als instelling van liefdadigheid niet viel onder de opheffingsbepalingen.

Gaandeweg voltrok zich de omslag van smedengilde naar herensociëteit, die zich onderscheidde door de nog steeds herkenbare verbondenheid met de geschiedenis van St. Eloyengasthuis. De archieven en parafernalia werden steeds zorgvuldig in het huis bewaard en met de voorschriften en gebruiken binnen het huis wordt een rijke historische traditie levend gehouden.

In de 20^e eeuw werd de tuin met de uit 1730 stammende kolfbaan geheel bij het huis getrokken. Hierdoor ontstond een nieuwe ruimte, de 'Smedenzaal', die bestemd werd voor de wekelijkse bijeenkomsten van de broeders en hospitanten en waar de drie disciplines van het traditionele vertier beoefend kunnen worden, te weten het kaartspel schutjassen, het kolfspel en het biljartspel.

WORD VRIEND VAN HET ST. ELOYEN GASTHUIS

Wilt u de broeders van het St. Eloyen Gasthuis steunen bij het behouden van een belangrijk Utrechts cultureel erfgoed? Word dan Vriend!

Met uw Vriendschap geeft u vorm aan uw waardering voor onze inspanningen. Een ruime Vriendenkring zorgt bovendien voor een steviger financiële basis, hard nodig in deze tijd. Wij vragen aan Vrienden een jaarlijkse bijdrage van (minimaal) € 25,-.

ONZE VRIENDSCHAP IS WEDERKERIG

Het St. Eloyen Gasthuis doet iets terug voor zijn Vrienden:

- een- of tweemaal per jaar houden wij u met een nieuwsbrief op de hoogte van ontwikkelingen, gebeurtenissen en ander nieuws omtrent ons Huis,
- elk jaar organiseren wij een bijeenkomst voor de Vrienden. Dat kan een speciale rondleiding in het Huis zijn, een voordracht over een historisch onderwerp, een wandeling, een lezing, een muzikale voorstelling, etc.
- bij aanmelding krijgt u gratis naar keuze een exemplaar van 'Latijn in Utrecht – Ambulatio Latina Rheno-Traiectina' of van 'Utrecht in 2030'

Ja, ik meld me hierbij aan als Vriend van het St. Eloyen Gasthuis en betaal jaarlijks (minimaal) € 25,-

Naam: _____
 Adres: _____
 Postcode en woonplaats: _____
 Telefoon: _____ Mobiel: _____
 E-mailadres: _____
 Banknummer: _____
 Datum en handtekening: _____

Ik ontvang als welkomstgeschenk naar keuze:

- Latijn in Utrecht
 Utrecht in 2030